

Ve frýdeckém paneláku se z papíru rodí

Hrady, zámky, ale také celou řadu kostelíků ukrývají prosklené vitríny panelákového bytu ve Frýdku-Místku. Všechny stavby jsou z papíru. Slepili je manželé Simona a Zdeněk Čechalovi. Oba jsou zruční modeláři a rovněž i autoři vystavených slepovánek. Papírové vystřihovánky jim učarovaly už v dětství. Na jedné z modelářských výstav se také poznali. Společný koníček se nakonec stal i jejich živobytím. Profesionální tvorbě se věnují deset let a nejrůznějších architektonických skvostů vytvořili z papíru desítky. Aktuální novinkou je dřevěný kostelík sv. Archanděla Michaela v Řepištích.

Úplně první model, který společně vytvořili, byl dárek pro dědečka. „Chtěli jsme mu k narozeninám udělat radost, tak jsme mu vyrobili model chaty, kam jsme s ním jezdili na víkendy. Poskládali jsme ji z vlnité lepenky, vybarvili voskovkami a dřevo do dřevníku jsme nastříhali ze stonků suchých větviček a polínka jsou ze zápalek,“ líčí manželé svůj první vlastnoručně postavený papírový dům. Vznikal, jak se říká, na koleně. Bez grafických programů a barevné tiskárny. Stačil jim výkres, tužka, pravítko, nůžky a lepidlo. Čas a nadšení, které věnovali do přípravy dárku, jim otevřelo cestu k dalšímu kreativnímu tvoření.

První model? Hrádek v Čeladné

„Nápad s chatou v nás zažehnul jiskru a nastartoval chuť do výroby dalších modelů. Jako beskydští patrioti jsme se pustili do papírové vystřihovánky strážního hrádku na Čeladné. To je náš úplně první profesionální model,“ vypráví Zdeněk Čechal. Postavit hrad, který dnes již na vrchu Kozinec nestojí, byl kumšt. Jeho trojrozměrnou podobu si dotvořil podle dobové rekonstrukce, kterou nakreslil Rostislav Vojkovský pro edici dobových pohlednic hradů a tvrzí. „Pohlednice jsem tehdy sbíral a ten hrádek se nám líbil,“ dodává modelář.

V době, kdy na čtvrtce bílého papíru rozkresloval zdi, věže, dřevěné hrazení a padací most, pracoval ještě jako řidič dodávky. Jeho žena se živila jako učitelka angličtiny. Touha tvořit papírové modely na plný plyn však byla s každým dalším modelem silnější. „Chtěli jsme

Manželé Simona a Zdeněk Čechalovi s modely tří beskydských kostelíků: sv. Bedřicha na Bílé, sv. Archanděla Michaela v Řepišti a sv. Prokopa a Barbory v Kunčicích p. O. Foto: Pavel Siuda

v tom podnikat,“ říká Simona Čechalová. Výroba a prodej vystřihovánek však na uživení obou partnerů nestačil. „Nějakou dobu jsem ještě pracovala jako speditérka mezinárodní dopravy a manžel se věnoval přípravě modelů,“ dodává. Při práci s polskými řidiči kamionů se naučila jejich řeč a díky tomu mohla nabídka stavebnic zamířit i za hranice.

„Poláci si nás sami našli. Objednali si model katedrály v Lodži,“ rozvíjí příběh paní Simona. Na místo ani nemuseli odcestovat. „Podklady k vytvoření vystřihovánky nám všechny poslali, včetně fotografií a videí. Mohli jsme si katedrálu prohlédnout i na záběrech z dronu,“ popisuje modelářka vynikající spolupráci se zákazníkem. Někdy to tak snadné není. Při tvorbě stavebnice si jezdí do terénu stavbu sami zaměřit, v katastrálních mapách hledají podobu půdorysu objektu a pořizují si vlastní snímky.

Stavby, které během deseti let dokázali dostat na plochu papíru, si většinou sami vybírají. Líbí se jim architektura nebo mají k místu osobní vztah. Vznikly tak zmenšeniny kostelíka v Kunčicích

pod Ondřejníkem, Oravský hrad, zámek Hradec nad Moravicí, kaple sv. Cyrila a Metoděje na Radhošti nebo zámek Lešná. Některé modely papírových hradů, které se zrodily ve frýdeckém bytě, najdete v informačním centru na Hukvaldech ve stálé expozici „Země hradů“.

Rodný zámek biskupa

Mezi desítkami modelů, které manželé Čechalovi připravili, je i rodný „dům“ biskupa Františka Václava Lobkowicze. U frýdeckých modelářů si jej objednal Městský obvod Plzeň 5-Křimice ve spolupráci s jeho bratrem Jaroslavem. Model zámku v měřítku 1:180 však seženete jen v Křimicích. „Máme ve smlouvě, že jej mohou prodávat jen oni. My jej proto ve svém e-shopu nenabízíme,“ vysvětluje Zdeněk Čechal. Takových modelů je jen pár. Většinu na stránkách tvůrců seženete. Část vystřihovánek si rozprodá zadavatel a zbytek zůstane v portfoliu tvůrců, kteří jej mohou nabízet modelářům.

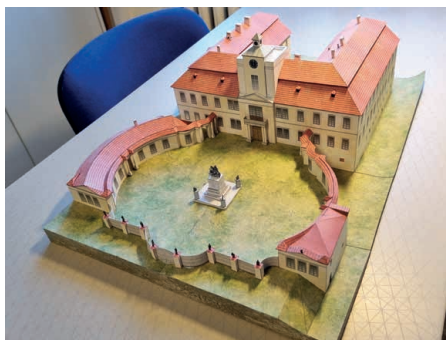
Skladnost ještě neslepených papírových skládanek má výhodu v tom, že se vejde do větší obálky a poštou může dorazit do každé domácnosti. Se stavebnicí

stavebnice kostelíků, hradů, zámků i aut

k zákazníkům míří nejen vystřihovánka, ale i zajímavé informace o každé stavbě. Na doprovodných textech si Simona Čechalová dává záležet. „Vždy se mi podaří k památkám, které v modelech ztvárňujeme, najít nějakou zajímavost z historie. Například u dřevěného kostela sv. Bedřicha na Bílé se v legendě ke stavebnici zákazníci dozvědí, proč má tento kostel tak členitý tvar a odlišuje se od ostatních dřevěných kostelů v regionu,“ podotýká modelářka.

Norský styl byl levnější

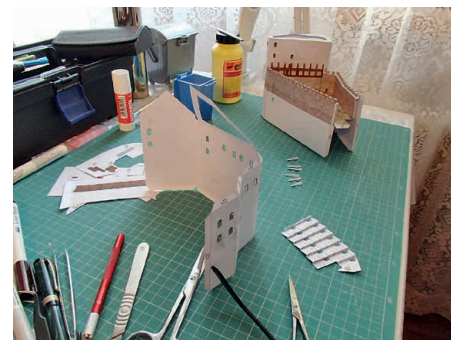
Svou roli sehrály peníze. „Kostel se měl stavět na přání kardinála Fürstenberga pro lesní dělníky, kteří káceli stromy v arcibiskupských lesích pro Vítkovické železářny. Povolal stavitele, který mu spočítal, že na typickou roubenou stavbu spotřebují 40 stromů v hodnotě 6000 zlatých. Na stavbu kostela v norském stylu, s kterým měl stavitel

Model rodného zámku biskupa Františka Václava Lobkowicze v Křimicích a pracovní stůl modeláře Zdeňka Čechala v bytě frydeckého paneláku. Foto: www.zartmodely.cz a Pavel Siuda

zkušenosti, stačilo jen 12 jedlí a stavba stála 3 500 zlatých. Kostel je členitý a v interiéru jeho konstrukci podepírají 9 metrů vysoké sloupy. Norský styl je v našem kraji unikátní,“ upozorňuje na zajímavost beskydského kostela Zdeňk Čechal.

Nedávno objevenou zajímavost popisuje modelářům i aktuální novinka papírové

miniatury řepištského kostela. „Při rekonstrukci v letech 2019–2020 dendrologové zjistili, že několik břevien pochází z roku 1424, kdy u Přibyslavi zemřel Jan Žižka z Trocnova. Kostelík je starý skoro 600 let. Objevování takových podrobností se mi u této práce líbí,“ uzavírá vyprávění Simona Čechalová.

Pavel Siuda

Sedliště i Hrabovou zpracoval architekt Vyškovský

Papírové vystřihovánky mají v českém prostředí více než staletou tradici. Začaly se objevovat v časopisech již na počátku 20. století. Firmy je používaly i jako součást reklamních kampaní. Oblíbenost slepovánek vzrostla během 2. světové války, kdy byl papír jednou z mála surovin, jejíž spotřeba nebyla kontrolována. Současná generace stavitelů však vyrostla na modelech, které vycházely jako příloha časopisu ABC. Nejznámějším autorem papírových vystřihovánek v celém Československu byl architekt Richard Vyškovský. Jeho stavby začaly v „Ábíčku“ vycházet v roce 1969. Mezi jeho obdivovatele patřili i manželé Čechalovi, kteří v čase, kdy slepovali herkulesem papírovou Tatrovku nebo hrad Orlík, netušili, že jednou půjdou v jeho šlépějích. Mezi sběrateli ceněný model patří dřevěný kostel Věch svatých v Sedlišťích. V časopise vyšel v roce 1975 a Richard Vyškovský na něm spolupracoval z Pavlem Blechou.

Dnes již zesnulý legendární autor vystřihovánek se na přání časopisu ABC před 18 lety pustil do výroby papírové stavebnice kostela sv. Kateřiny Alexandrijské v Ostravě-Hrabové, který v roce 2002 vyhořel. „Měl jsem to štěstí s panem

architektem Vyškovským na přípravě stavebnice spolupracovat. Dvakrát jsem jej osobně navštívil v jeho bytě v Praze, kde jsem mu předal fotografie vyhořelého kostela a snímky z jeho obnovy a stavební plány. Hodně mu záleželo na tom, aby byl model věrohodný včetně interiéru,“ uvedl Pavel Siuda. Vystřihovánka kostela vyšla v časopise v roce 2004 jako vánoční dárek čtenářům. „Celý model

byl součástí jednoho čísla. Bylo to na vyslovené přání pana Vyškovského. V té době totiž bývalo zvykem tisknout stavebnice na pokračování ve více vydáních,“ dodal Siuda, který později při jedné z cest po diecézi na hotový model narazil na faře ve Velkých Heralticích. „Tehdy tam působil otec Petr Knapek, který si časopis ABC s modelem koupil a velmi kvalitně jej sestavil.“